

Den nya arbetsplatskonstföreningen – utförlig projektbeskrivning

”Under 2000-talet har nästan hälften av Sveriges konstföreningar gått i graven, vilket har underminerat arbetsmarknaden för bild- och formkonstnärerna. I dag har 64 procent av Sveriges konstnärer och konsthantverkare en taxerad månadsinkomst på under 13 300 kronor...”. (Källa: Debatt: Konst, inte kanoner, Anders Borg. Johan Wingestad, ordf. Sveriges Konsthantverkare och industriformgivare och Katarina Jönsson Norling, ordf. KRO. DI, 2013-09-10)

I projektet vill vi arbeta coachande för tio arbetsplatskonstföreningar och hjälpa dem att utvecklas mot att våga arbeta på nya sätt och i ökad utsträckning med samtidskonst och konstnärer. Samtidigt vill vi bjuda in lika många konstnärer som arbetar med olika uttrycksformer inom samtidskonsten och be dessa ta fram förslag på hur de skulle kunna arbeta/verka på arbetsplatskonstföreningar. I pilotprojektets andra hälft anordnas ett möte mellan arbetsplatskonstföreningarna och konstnärerna med syftet att gemensamt peka ut ett antal nya arbetssätt eller metoder som konstföreningarna kan arbeta utifrån samt lägga fram konkreta exempel på konstnärs arbeten eller projekt som går att koppla till arbetsplatskonstföreningar.

Projektets vision är att vända på den rådande trenden att fler och fler arbetsplatsföreningar tvingas lägga ner, att antalet arbetsplatskonstföreningarna bibehålls, att arbetsplatskonstföreningarna får en ny gnista och en ökad status på sina arbetsplatser men även ute bland konstnärskåren och på konstscenen. Målsättningen är att arbetsplatskonstföreningarnas framtida konstengagemang blir en tillgång och en plattform för professionella konstnärer att verka på och att så många konstnärer som möjligt gynnas genom ökade och nya arbets- och försäljningstillfällen.

Projektbeskrivning

”Den nya arbetsplatskonstföreningen” är ett ettårigt utvecklingsprojekt där tio konstnärer och tio arbetsplatskonstföreningar möts och tar fram idéer för hur de skulle kunna samverka.

Anledningarna till att vi vill genomföra projektet beror på följande brister:

1) Konstnärens ekonomiska situation. Kulturpolitiken har under ett sekel misslyckats med att förbättra konstnärernas villkor. Ingen kulturpolitik oavsett vilket parti som har suttit vid makten har under denna tid lyckats förbättra konstnärernas villkor inkomstmässigt. En konstnärs medellön ligger fortfarande under den generella medelinkomsten. (Källa: Värdet av konst: för människa, näringsliv och samhälle. Erik Modig och Karolina Modig, 2013)

Konstföreningar anslutna till riksförbundet Sveriges Konstföreningar omsätter årligen runt 200 miljoner kronor till inköp av konst. Av de 782 anslutna konstföreningarna är 441 arbetsplatsföreningar. I projektet vill vi undersöka vad för slags konst konstföreningarna köper in samt försöka skapa ett nytt tänk bland de tio deltagande arbetsplatskonstföreningarna gällande produktion av konstarrangemang och inköp av konst. Vi vill även få arbetsplatskonstföreningen och företagsledningen att tillsammans skapa en positiv bild av vad exempelvis ett processorienterat konstnärligt arbete skulle kunna tillföra arbetsplatsen. Projektet kan ses i kontexten av den utveckling bort från en demokratisering av konsten som just nu sker globalt med minskande offentlig finansiering och tilltagande mecenatskap. I det här projektet är målet att arbetstagare och arbetsledning tillsammans kommunicerar om konst inför inköp eller arrangemang.

2) Det successivt minskande antalet arbetsplatskonstföreningar. Strukturella förändringar på arbetsmarknaden och ett hårdare arbetsliv med brist på tid bland medlemmar eller engagemang från företagsledningen leder till att föreningarna läggs ner på löpande band menar Mathias Jansson, Sveriges Konstföreningar. Ökad privatisering, effektivisering och tuffare arbetsklimat sägs vara de bidragande orsakerna till att landets

arbetsplatskonstföreningar allt oftare går i graven. Vi kan förmoda att arbetsplatskonstföreningen idag till skillnad mot för tjugofem år sedan har en minskad status hos företagsledningen. Ett faktum som kan ses som en paradox då allt fler företag idag eftersträvar att förknippas just med kreativitet och konstnärliga innovativ. I projektet vill vi undersöka om arbetsplatskonstföreningen skulle kunna vara den aktör på arbetsplatsen som har till uppgift att utveckla företagets konstnärliga input eller förnyelse, och om vi kan få företagsledare till att bli mer intresserade av den konst som arbetsplatskonstföreningarna hyser och därmed i ökad grad sponsra konst och konstaktiviteter?

För att åstadkomma detta, det vill säga för att skapa en förnyad syn på vad konst är och kan vara ute på arbetsplatserna behöver arbetsplatskonstföreningarnas konstaktiviteter och arrangemang blir mer intressanta, angelägna och synliga. Arbetsplatskonstföreningarnas ledare och medlemmar behöver löpande bildas inom samtidskonst för att kunna hänga med i den snabba utveckling som sker i konstbranschen. De behöver även i ökad omfattning få träffa, samtala och ha utbyte med professionellt verksamma konstnärer. Genom ett projekt där båda dessa aktörer, konstnär och arbetsplatskonstförening/företag, möts och utvecklar något nytt tillsammans byggt på bådats intressen öppnar en möjlighet för förbättrade villkor för båda parter.

Projektets vision och mål är att lägga grunden för "den nya arbetsplatskonstföreningen" och samtidigt utforska och vidareutveckla konstnärernas relation till arbetsplatskonstföreningar och företag, något som i förlängningen kan föra med sig effekten av ett förbättrat ekonomiskt läge för konstnärerna.

Genomförande

Projektet kommer att genomföras på följande sätt: Inledande bjuds tio professionellt verksamma konstnärer och lika många arbetsplatskonstföreningar in till att delta i projektet. Arbetsplatskonstföreningarna uppmärksammas på projektet via nyhetsbrev där de uppmanas att skicka in en intresseanmälan med en kort motivationstext. De som har visat intresse kontaktas sedan och inledande samtal förs för att kunna göra ett urval. Om färre än tio arbetsplatsföreningar har näppat söker vi aktivt upp lämpliga kandidater ur vårt medlemsregister. Konstnärerna görs uppmärksamma på projektet genom en intresseförfrågan på våra medlemsidor i Konstperspektiv samt på vår hemsida. Ett krav för att få delta är att konstnären uppfyller kraven för att erhålla statlig utställningsersättning. Ett urval görs sedan av Sveriges Konstföreningar med fokus på att få samman en bredd av konstnärliga samtida uttryck bland de deltagande konstnärerna. När gruppen är utvald läggs projektets syfte, tidsramar och ekonomiska förutsättningar fram och avtal skrivs. Ledningen från de olika företagen får information om att just deras arbetsplatskonstföreningar deltar i projektet, de uppmanas till att följa och stötta sin konstförenings utveckling och bjuds in till att medverka vid projektets seminarium/workshop.

Fas 1

Arbetsplatskonstföreningarna får först uppgiften att beskriva sitt nuläge, att granska och analysera sin verksamhet. Ett skriftligt underlag samlas in, sammanställs och skickas sedan ut till samtliga deltagande konstnärer och arbetsplatskonstföreningar så att båda parter ska kunna skapa en bild av hur arbetsplatskonstföreningar verkar idag. Därefter får arbetsplatskonstföreningarna ta fram visioner för hur de skulle vilja arbeta och vad de tror behövs för att nå dit. Visionerna lämnas i skriftlig form till Sveriges Konstföreningar och används sedan som underlag för presentationerna vid kommande seminarium/workshop. En projektledare från Sveriges Konstföreningar fungerar som stöd till de deltagande arbetsplatskonstföreningarna och bidrar med ett frågeunderlag som arbetsplatskonstföreningarna kan arbeta utifrån.

Konstnärerna som nu har fått ta del av beskrivningarna av hur de tio arbetsplatserna driver sin verksamhet tar sedan fram förslag/koncept för hur de skulle vilja verka på en arbetsplatskonstförening. De uppmuntras att tänka i visionära, okonventionella banor och inte fastna i den gängse bilden av hur en arbetsplatskonstförening

ser ut idag. Konzepten/förslagen används som presentationsmaterial vid kommande seminarium/workshop. Projektledaren från Sveriges Konstföreningar fungerar som stöd och bollplank i processen.

Fas två

Därefter anordnas ett seminarium/workshop i Stockholm med syftet att konstnärerna och konstföreningarna ska presentera sina visioner, koncept och förslag för varandra. Presentationerna varvas av samtal och en workshop. Studieförbundet Sensus, som är vår samarbetspartner i projektet, ger oss pedagogiska metoder och verktyg för hur de olika momenten kan genomföras på bästa sätt. Till mötet bjuds även ett antal föreläsare från gränsfältet kultur/näringsliv in, förslagsvis Pia Areblad, grundare av TILLT och Lars Strannegård från Handelshögskolan. Från Sveriges Konstföreningar medverkar projektledaren, en moderator och en sekreterare som för anteckningar. Ur anteckningarna tillsammans med de inlämnade skriftliga visionerna och koncepten tas sedan ett digitalt informationsmaterial fram om Den nya arbetsplatskonstföreningen. Materialet skickas till samtliga deltagare och Sveriges Konstföreningars övriga arbetsplatskonstföreningar. Det läggs även ut på Sveriges Konstföreningars hemsida som stöd till nya medlemmar och kan användas i andra relevanta sammanhang.

Målgrupp, samarbetspartner och kommunikation

Projektets målgrupp är professionella konstnärer som arbetar med samtidskonst, arbetsplatskonstföreningar som vill förnya sin verksamhet samt företagsledning.

Studieförbundet Sensus är en samarbetspartner i projektet och bidrar med metodutveckling vid genomförande och uppföljning samt eventuellt med möteslokal i Stockholm och arvoden till föreläsarna.

I god tid innan projektet startar upp går vi ut med information till våra medlemmar via nyhetsbrev, hemsida, Facebook och genom att skriva om projektet i konstmagasinet Konstperspektiv. Efter att projektet har avslutats sammanställs ett informationsmaterial med text och bild som skickas ut till våra medlemmar och andra intressenter.

Resultat och vidareutveckling

Resultatet och de nya erfarenheterna kommer att förmedlas genom det inspirationsmaterial om projektet som publiceras på vår hemsida och länkas till i nyhetsbrev. Därutöver kommer vi att rapportera om projektet i Konstperspektiv.

En möjlig utveckling av projektet skulle kunna vara att vi ur resultatet curaterar ett utställningsprojekt som visar fram hur de tio konstnärernas projekt skulle se ut i praktiken. Det skulle kräva en realistisk projektbudget där företagen bidrar med arvoden, produktionskostnader och andra omkostnader och Sveriges Konstföreningar med utställningsersättningar. En annan möjlig utveckling är att bjuda de 441 arbetsplatskonstföreningar som aktuellt är medlemmar hos oss till ett större symposium, som tar utgång i resultatet av projektet och där frågor kring exempelvis konstens ekonomi och värde kan diskuteras.

Projektet drivs med ekonomiskt stöd av KUN (BUS Kollektiva Upphovsrättsersättningsnämnd)